

TRUSKAVOS PAGRINDINĖ MOKYKLA

**2016–2017 MOKSLO METŲ PAGRINDINIO UGDYMO PROGRAMOS UGDYMO
PLANAS**

2016

Pavermenys

SUDERINTA:
 Mokyklos tarybos posėdžio
 2015-08-26 protokolas Nr. 2
 Mokyklos tarybos pirmininkė

.....

SUDERINTA:
 Kėdainių rajono savivaldybės
 Administracijos švietimo skyriaus vedėjas
 Julius Lukoševičius

PATVIRTINTA:
 Kėdainių rajono Truskavos pagrindinės
 mokyklos direktorius
 2016-08-

2016–2017 MOKSLO METŲ PAGRINDINIO UGDYMO PROGRAMOS UGDYMO PLANAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kėdainių r. Truskavos pagrindinės mokyklos (toliau Mokyklos) 2016–2017 mokslo metų ugdymo planas reglamentuoja pradinio, pagrindinio, specialiųjų ugdymo(si) poreikių mokiniams pritaikytų programų bei neformaliojo vaikų švietimo programų įgyvendinimą mokykloje.

2. 2016–2017 m. m. ugdymo planas sudarytas vadovaujantis Bendraisiais ugdymo planais, Bendrojo lavinimo ugdymo turinio formavimo, vertinimo, atnaujinimo ir diegimo strategija, Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo samprata, Mokyklos metiniu veiklos planu, Mokyklos strateginiu planu, mokinių, jų tėvų ir mokytojų siūlymais, Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosiomis programomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. ISAK-2433.

3. Ugdymo planą rengė mokyklos direktoriaus 2016 m. kovo 3 d. Nr. V- 42 įsakymu sudaryta darbo grupė.

4. Sudarydama ir įgyvendindama ugdymo planą, mokykla vadovaujasi Lietuvos higienos norma HN21:2011 „Bendrojo lavinimo mokykla. Bendrieji sveikatos reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. V-773.

5. 2015–2016 m. m. Mokyklos ugdymo plano įgyvendinimo analizė.

5.1. Stiprybės:

5.1.1. Ugdymo procesas suplanuotas, laikantis privalomų Bendrųjų ugdymo planų reikalavimų ir nuostatų;

5.1.2. ugdymo planas parengtas, atsižvelgiant į mokinių, jų tėvų ir mokytojų poreikius ir mokyklos galimybes;

5.1.3. mokykloje dirbo visų mokomųjų dalykų specialistai;

5.1.4. pagalbos mokiniui specialistai (soc. pedagogas, logopedas) padėjo sėkmingai integruotis specialiųjų poreikių mokiniams;

5.1.5. neformaliajam švietimui valandos išnaudotos 100 %;

5.1.6. sudarytos sąlygos realizuoti individualius gebėjimus. Mokiniai dalyvavo įvairiuose rajono ir respublikos konkursuose, varžybose;

5.1.7. didelis dėmesys buvo skiriamas mokinių ugdymo karjerai informavimui, profesijos pasirinkimo klausimais;

5.1.8. didelis dėmesys skiriamas sveikatingumo ugdymui;

5.1.9. aukšti pasiekimai sportinėse varžybose;

5.1.10. mokytojų kvalifikacijos tobulinimas;

5.1.11. mokyklos viešinimas žiniasklaidoje;

5.1.12. saugi aplinka.

5.2. Silpnybės:

5.2.1. mažėjantis mokinių skaičius klasėse.

5.2.2. daugėja mokinių, neturinčių mokymosi motyvacijos;

5.2.3. ribotos neformalaus ugdymo pasirinkimo galimybės;

5.2.4. nepakankamas dėmesys skiriamas ugdymo diferencijavimui ir individualizavimui, ugdomosios veiklos formų paieškai, išmokymo tikrinimo formų veiksmingumui, atskirų mokinių daromai pažangai pamokoje;

5.2.5. neskiriamos valandos mokinių individualioms ir grupinėms konsultacijoms.

5.3. Galimybės:

5.3.1. individualizuoti ir diferencijuoti ugdymo turinį;

5.3.2. stiprinti tarpdalykinę integraciją;

5.3.3. dalyvauti įvairiose projektuose, kurie darytų įtaką mokyklos pažangai;

5.3.4. efektyvesnis mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų bendradarbiavimas teikiant pagalbą mokiniams, padėtų pasiekti aukštesnių mokymosi rezultatų įvairių poreikių mokiniams;

5.3.5. pažintinės veiklos tobulinimas, ieškant naujų veiklos formų padėtų mokiniams pažinti aplinką ir formuoti vertybines nuostatas, orientuotas į gilesnį etnokultūros pažinimą, pagalbą ir bendradarbiavimą.

5.4. Grėsmės:

5.4.1. mokinių skaičiaus mažėjimas daro neigiamą įtaką ugdymo plano galimybių panaudojimui, mokinių poreikių tenkinimui ir mokytojų darbo krūviui;

5.4.2. neigiama socialinės aplinkos įtaka mokinių elgesiui, vertybinėms nuostatoms, mokymosi motyvacijai;

5.4.3. MK lėšų sumažėjimas neigiamai veikia ugdymo proceso aprūpinimą;

5.4.4. kai kurie tėvai negeba užtikrinti, kad jų vaikas sistemingai lankytų pamokas, nesidomi jo ugdymo(si) rezultatais.

6. Mokyklos ugdymo plano prioritetai:

6.1. kiekvieno vaiko sėkmė. Sėkmę lemiantys veiksniai: tikėjimas, kad kiekvienas mokins ugdymo(si) procese gali pasiekti gerų rezultatų;

6.2. stiprinti mokinio – tėvų – mokytojo sąveiką.

7. Mokyklos ugdymo plano tikslai:

7.1. nustatyti pradinio ir pagrindinio ugdymo programų vykdymo ir ugdymo proceso organizavimo mokykloje reikalavimus ir principus;

7.2. sudaryti optimalias galimybes kiekvienam besimokančiam pasiekti geresnių ugdymo(si) rezultatų ir įgyti mokymuisi visą gyvenimą būtinų bendrųjų ir dalykinių kompetencijų – žinių, gebėjimų ir nuostatų.

8. Mokyklos ugdymo plano uždaviniai:

8.1. tikslingai planuoti ugdymo turinį ir organizuoti ugdymo procesą;

8.1. racionaliai naudoti modernizuotą mokymo(si) aplinką, kurti ir diegti inovatyvius ugdymo metodus, kurie užtikrintų kokybišką išsilavinimą, ugdytų verslumo įgūdžius;

8.2. laiku identifikuoti kylančius mokymosi sunkumus ir tinkamai individualizuoti ir diferencijuoti ugdymą;

8.4. efektyvinti neformaliojo ugdymo ir klasių vadovų veiklą: ugdyti sveikos gyvensenos įgūdžius, ugdyti poreikį pažinti ir puoselėti savo krašto kultūrą ir tradicijas;

8.5. ugdyti įvairių dalykų kompetencijas ir gebėjimus.

9. Ugdymo planuose vartojamos sąvokos:

Dalyko modulis – apibrėžta, savarankiška ir kryptinga ugdymo programos dalis.

Kontrolinis darbas – žinių, gebėjimų, įgūdžių parodymas arba mokinio žinias, gebėjimus, įgūdžius patikrinantis ir formaliai vertinamas darbas, kuriam atlikti skiriama ne mažiau kaip 30 minučių.

Laikinoji grupė – mokinių grupė dalykui pagal modulį mokytis, diferencijuotai mokytis dalyko ar mokymosi pagalbai teikti.

Mokyklos ugdymo planas – mokykloje vykdomų ugdymo programų įgyvendinimo aprašas, parengtas, vadovaujantis bendraisiais ugdymo planais.

Pamoka – pagrindinė nustatytos trukmės nepertraukiamo mokymosi organizavimo forma.

Specialioji pamoka – pamoka mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, skirta įgimtiems ar įgytiems sutrikimams kompensuoti, išskirtiniams asmens gabumams ugdyti.

Specialiosios pratybos – švietimo pagalbos teikimo forma mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, padedanti įveikti mokymosi sunkumus ir sutrikimus.

Kitos ugdymo planuose vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir kituose švietimą reglamentuojančiuose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

PIRMASIS SKIRSNIS UGDYMO PROCESO ORGANIZAVIMO TRUKMĖ

10. Ugdymo organizavimas:

10.1. 2016–2017 mokslo metai:

Klasė	5	6	7	8	9	10
Mokslo metų pradžia/Ugdymo proceso pradžia	2016-09-01					
Pusmečių trukmė	Pirmasis 2016-09-01 – 2017-01-20 Antrasis 2017-01-23 – 2017-06-02					
Rudens atostogos	2016-10-31 – 2016-11-04					
Žiemos (Kalėdų) atostogos	2016-12-27 – 2017-01-06					
Žiemos atostogos	2017-02-17					
Pavasario (Velykų) atostogos	2017-04-10 – 2017-04-14					
Ugdymo proceso pabaiga	5 kl. mokiniams 2017-05-31 6-10 kl. mokiniams 2017-06-02					
Ugdymo proceso trukmė savaitėmis	5 kl. mokiniams -32 6-10 kl. mokiniams -34					
Vasaros atostogos	5 kl. mokiniams 2017-05-31 – 2017-08-31 6-10 kl. mokiniams 2017-06-05 – 2017-08-31*					

Pastabos:

*10 klasių mokiniams į atostogų laiką neįskaitomos dienos, kai jie laiko pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimą švietimo ir mokslo ministro nustatytu laiku.

11. Mokykla dirba penkias dienas per savaitę.

12. 5 klasių mokiniams per mokslo metus skiriamos papildomos 5 mokymosi dienų atostogos.

Klasė	5
Papildomos atostogos	2017-02-20 - 2017-02-24 2017-04-18 - 2017-04-21

13. Ugdymo procesas, įgyvendinant pagrindinio ugdymo programą, skirstomas pusmečiais (mokyklos direktoriaus 2015 m. birželio 10 d. įsakymu Nr. V – 63).

14. Mokyklos vadovas, iškilus situacijai, keliančiai pavojų mokinių sveikatai ar gyvybei, ar paskelbus ekstremaliąją situaciją, priima sprendimus dėl ugdymo proceso koregavimo. Ekstremalioji situacija – tai padėtis, kuri gali susidaryti dėl kilusio ekstremalaus (gamtinio, techninio, ekologinio ar socialinio) įvykio ir kelia didelį pavojų žmonių gyvybei ar sveikatai, turtui, gamtai arba lemia žmonių žūtį, sužalojimą ar didelius turtinius nuostolius. Sprendimą dėl ekstremaliosios situacijos paskelbimo nelaimės apimtoje savivaldybės teritorijoje priima savivaldybės administracijos direktorius, o jeigu ekstremalioji situacija išplinta į daugiau negu tris savivaldybes, valstybės lygio ekstremaliąją situaciją skelbia Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Mokyklos vadovas apie priimtus sprendimus dėl ugdymo proceso koregavimo informuoja valstybinės mokyklos (biudžetinės įstaigos) savininko teises ir pareigas įgyvendinančią instituciją, savivaldybės mokyklos (biudžetinės įstaigos) savivaldybės vykdomąją instituciją ar jos įgaliotą asmenį, valstybinės ir savivaldybės mokyklos (viešosios įstaigos) ir nevalstybinės mokyklos savininką (dalyvių susirinkimą).

15. Jei oro temperatūra – 20 laipsnių šalčio ar žemesnė, į mokyklą gali nevykti 5 klasių mokiniai, esant 25 laipsniams šalčio ar žemesnei temperatūrai – ir kitų klasių mokiniai. Šios dienos įskaičiuojamos į mokymosi dienų skaičių.

ANTRASIS SKIRSNIS

MOKYKLOS UGDYMO TURINIO FORMAVIMAS IR ĮGYVENDINIMAS. MOKYKLOS UGDYMO PLANAS

16. Mokyklos ugdymo turinys formuojamas pagal mokyklos tikslus, konkrečius mokinių ugdymo(si) poreikius ir įgyvendinamas, vadovaujantis Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų aprašais, patvirtintais Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro (toliau – ugdymo programų aprašai), Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosiomis programomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. ISAK-2433 (toliau – Pagrindinio ugdymo bendrosios programos), Vidurinio ugdymo bendrosiomis programomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. vasario 21 d. įsakymu Nr. V-269 (toliau – Vidurinio ugdymo bendrosios programos), bendraisiais ugdymo planais, Mokymosi pagal formaliojo švietimo programas (išskyrus aukštojo mokslo studijų programas) formų ir mokymo organizavimo tvarkos aprašu (toliau – mokymosi formų aprašas), patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. V-1049.

17. Mokykloje vykdomoms ugdymo programoms įgyvendinti rengiamas mokyklos ugdymo planas, vadovaujantis bendrųjų ugdymo planų bendrosiomis ir skirtomis konkrečiai programai įgyvendinti.

18. Mokykla, formuodama ugdymo turinį ir rengdama ugdymo planą, remiasi švietimo stebėsenos, mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo ugdymo procese informacija, standartizuotų testų, nacionalinių ir tarptautinių mokinių pasiekimų tyrimų rezultatais, mokyklos veiklos įsivertinimo ir išorinio vertinimo duomenimis.

19. Mokyklos vykdoma kultūrinė, meninė, pažintinė, kūrybinė (toliau – pažintinė ir kultūrinė veikla), sportinė, praktinė, socialinė, prevencinė ir kt. veikla sudaro formuojamo mokyklos ugdymo turinio dalį. Ši veikla siejama su mokyklos ugdymo tikslais, mokinių mokymosi poreikiais ir organizuojama mokykloje ir už jos ribų. Pažintinei ir kultūrinei veiklai per mokslo metus skiriama 10 mokymosi dienų. Šios dienos įskaičiuojamos į mokymosi dienų skaičių:

Eil. Nr.	Veikla	Trukmė dienomis	Laikas	Veiklą organizuoja
1.	Mokslo ir žinių diena	1	rugsėjis	Administracija R.Steponavičienė Klasių aukėtojai
2.	Mokytojų diena	1	spalis	L.Barkauskienė Mokinių taryba
3.	Krašto apsaugos diena	1	spalis	D.Drumžlys
4.	Kalėdiniai renginiai (kultūrinė, meninė, socialinė, vertybinių nuostatų ugdymo veikla)	1	gruodis	R.Steponavičienė Klasių auklėtojai
5.	Sveikos gyvensenos diena	1	vasaris	J.Varnienė
6.	Karjeros diena	1	kovas	V.Kotinskienė Klasių auklėtojai
7.	Akcija „Darom“ Prevencinė socialinė veikla - akcijos	1	balandis	O.Rupšienė Klasių auklėtojai
8.	Šeimos diena	1	gegužė	J.Varnienė Dalykų mokytojai
9.	Mokyklos bendruomenės sporto diena “Žaidimų diena“ (sportinė veikla)	1	gegužė	G. Šilkaitis Klasių auklėtojai, Dalykų mokytojai

10.	Edukacinės kelionės, išvykos (pažintinė-kultūrinė veikla)	1	rugsėjis- gegužė	Klasių auklėtojai
-----	--	---	---------------------	-------------------

20. Mokyklos ugdymo planas parengtas, vadovaujantis demokratiškumo, prieinamumo, bendradarbiavimo principais, į jo rengimą įtraukiami mokytojai, mokiniai, tėvai (globėjai, rūpintojai). Mokyklos direktoriaus 2016 m. kovo 3 d. Nr. V- 42 įsakymu buvo sudaryta darbo grupė mokyklos ugdymo planui parengti. Grupės darbui vadovauja mokyklos direktoriaus pavaduotojas ugdymui.

21. Rengiant mokyklos ugdymo planą, priimti mokyklos ugdymo turiniui įgyvendinti susitarimai dėl:

- 21.1. mokyklos ugdymo plano tikslų, nuostatų, principų;
  - 21.2. vykdomų ugdymo programų įgyvendinimo ypatumų;
  - 21.3. ugdymo turinio planavimo ir įgyvendinimo stebėsenos;
  - 21.4. dalykų mokymuisi skiriamų pamokų skaičiaus konkrečioje klasėje, užtikrinant Bendrosiose programose numatytus mokinių mokymosi pasiekimus;
  - 21.5. ugdymo turinio integravimo nuostatų: kokias integruojamąsias programas numatoma integruoti į mokyklos ugdymo turinį ir numatyti integravimo būdą;
  - 21.6. mokiniui siūlomų papildomai pasirinkti dalykų, dalykų modulių, atsižvelgiant į mokinių mokymosi poreikius ir šių dienų aktualijas;
  - 21.7. pažintinės ir kultūrinės, projektinės veiklos organizavimo;
  - 21.8. socialinės-pilietinės veiklos organizavimo pagrindinio ugdymo programoje;
  - 21.9. mokinio pasiekimų ir pažangos vertinimo būdų ir laikotarpių;
  - 21.10. reikalavimų mokinio individualiam ugdymo planui sudaryti;
  - 21.11. numatomų priemonių ir būdų mokinių pasiekimams gerinti; mokymosi pagalbos teikimo mokiniams, turintiems žemus mokymosi pasiekimus, ir kt.;
  - 21.12. pamokų, skiriamų mokinių ugdymo poreikiams tenkinti, mokymosi pagalbai teikti, panaudojimo;
  - 21.13. švietimo pagalbos teikimo;
  - 21.14. neformaliojo vaikų švietimo veiklos organizavimo: pasiūlos, pasirinkimų ir organizavimo būdų; minimalaus grupės dydžio neformaliojo vaikų švietimo veikloms organizuoti;
  - 21.15. laikinųjų grupių sudarymo principų ir jų dydžio;
  - 21.16. mokymosi sąlygų sudarymo mokiniams mokytis ne tik klasėje, bet ir įvairiose aplinkose; mokymo ir mokymosi išteklių panaudojimo;
  - 21.17. reikalavimų mokinių elgesiui;
  - 21.18. mokinio pasirinkto dalyko, dalyko kurso ar dalyko modulio, mokėjimo lygio keitimo arba pasirinkto dalyko, dalyko kurso ar dalyko modulio atsisakymo ir naujo pasirinkimo;
  - 21.19. dalykų mokymo intensyvavimo;
  - 21.20. bendradarbiavimo su mokinių tėvais (globėjais, rūpintojais) tikslų ir būdų;
  - 21.21. bendradarbiavimo su įstaigomis, įmonėmis ar asociacijomis ir kt. tikslų ir būdų;
  - 21.22. kitų mokyklos ugdymo turiniui įgyvendinti aktualių nuostatų.
22. Formaliojo ugdymo procesas mokykloje organizuojamas pamokų forma. Pamokos trukmė - 45 min. Pertraukų trukmė - 10 min. Antros ir trečios pertraukų trukmė - 20 min.

TREČIASIS SKIRSNIS

MOKINIO INDIVIDUALAUS UGDYMO PLANO SUDARYMAS

23. Mokinio individualus ugdymo planas – tai mokiniui pagal jo gebėjimus pritaikytas mokymosi planas, kuris yra sudarytas kartu su mokiniu. Individualiu ugdymo planu siekiama padėti mokiniui planuoti, kaip pagal savo išgales pasiekti aukštesnių ugdymo(si) pasiekimų, ugdyti(s) asmeninę atsakomybę, gebėjimus įgyvendinti išsikeltus tikslus.

24. Individualus ugdymo planas sudaromas mokiniui: labai gabiam, po ilgos ligos, turinčiam mokymosi spragų, mokomam namuose.

25. Mokinio, kuris mokosi pagal pagrindinio ugdymo programą, individualus ugdymo planas rengiamas ir įgyvendinamas, bendradarbiaujant mokytojams, mokiniams, mokinių tėvams (globėjams, rūpintojams) ir mokyklos vadovui ar mokyklos vadovo pavaduotojui ugdymui, švietimo pagalbos specialistams.

25.1. individualaus ugdymo plano turinį lemia numatomi artimiausi ir tolesni mokinio ugdymo(si) tikslai ir būdai jų siekti. (Pvz.. jame numatoma tiksli mokinio veikla gali būti siejama su mokymosi poreikiais, norimo dalyko pasiekimų gerinimu. Mokinio prisiimti įsipareigojimai orientuojami į mokymosi pasiekimų gerinimą.

25.2. individualus ugdymo planas sudaromas rašytine forma mokslo metams arba ligos laikotarpiui.

25.3. mokinio individualaus ugdymo plano formą mokiniui siūlo Mokykla.

KETVIRTASIS SKIRSNIS SVEIKATA IR GEROVĖ MOKYKLOJE

26. Mokykla, įgyvendindama pradinio ir pagrindinio ugdymo programas, vadovaujasi Lietuvos higienos norma HN 21:2011 „Mokykla, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos ir saugos reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. V-773 (toliau – higienos norma).

27. Mokykla įgyvendina Sveikatos ugdymo bendrosios programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. V-1290, mokyklos turinyje:

27.1. sveikos gyvensenos problematiką integruojama į visų dalykų mokymąsi;

27.2. organizuojami sveikatą stiprinantys renginiai (žr. 2016 m. mokyklos veiklos plane);

27.3. mokiniai skatinami užsiimti fizine veikla po pamokų namuose individualiai ar lankyti neformaliojo švietimo sporto veiklas mokykloje ir kitur (žr. neformalaus ugdymo būreliai);

27.4. į mokinių sveikatą stiprinančias veiklas mokykloje įtrauktas visuomenės priežiūros specialistas (žr. 2016 m. mokyklos veiklos plane);

27.5. sudarytos sąlygos mokiniui fiziškai aktyviai pailsėti nuo aktyvios protinės veiklos, organizuojant du kartus per dieną 20 min. pertrauką tarp pamokų;

28. Mokiniui yra sudaromos sąlygos mokytis, aktyviai tyrinėti, bendrauti ir bendradarbiauti įvairiose aplinkose. Dalį formaliojo ir neformaliojo švietimo veiklų bus organizuojama gamtoje (kūno kultūra, dailė, technologijos).

29. Mokykloje kuriami draugiški santykiai tarp mokinių, mokinių ir mokytojų, kitų mokyklos darbuotojų. Santykiai padės kurti mokymuisi draugišką aplinką ir sudarys sąlygas mokiniams sėkmingai mokytis. Laiku pastebimos ir sustabdomos patyčių ir smurto apraiškos.

30. Mokykla organizuoja tradicinius sveikos gyvensenos, sveikatos saugojimo ir stiprinimo renginius (sveikatingumo dienos, bėgimas ir kt.).

PENKTASIS SKIRSNIS UGDYMO DIFERENCIJAVIMAS

31. Ugdymo diferencijavimas – tai ugdymo tikslų, uždavinių, mokymo ir mokymosi turinio, metodų, mokymo(si) priemonių, mokymosi aplinkos, vertinimo pritaikymas mokinių skirtybėms. Jo tikslas – sudaryti sąlygas kiekvienam mokiniui sėkmingiau mokytis.

32. Mokiniai skiriasi turima patirtimi, motyvacija, interesais, siekiais, gebėjimais, mokymosi stiliumi, pasiekimų lygiu ir kt., tai lemia skirtingus mokymosi poreikius. Diferencijuotu ugdymu atsižvelgiama į šiuos poreikius, pritaikant mokiniui mokymosi uždavinius ir užduotis, ugdymo turinį, metodus, mokymo(si) priemones, tempą ir skiriamą laiką. Diferencijuotas ugdymas taip pat kompensuoja brendimo, mokymosi tempo netolygumus, atsirandančius mokinių amžiumi grįstoje vertikalaus skirstymo klasėmis sistemoje.

33. Diferencijavimas gali būti taikomas:

33.1. mokiniui individualiai;

33.2. mokinių grupei:

33.2.1. pasiekimų skirtumams mažinti, gabumams plėtoti, pritaikant skirtingas mokymosi strategijas;

33.2.2. tam tikroms veikloms atlikti (projektiniai, tiriamieji mokinių darbai, darbo grupės), sudarant mišrias arba panašių polinkių, interesų mokinių grupes.

34. Mokiniai perskirstomi ar priskiriami grupei, nepažeidžiant jų priklausymo nuolatinės klasės bendruomenei, yra trumpo laikotarpio – tik tam tikroms užduotims atlikti arba tam tikro dalyko pamokoms. Pergrupavimas nedarys žalos mokinio savivertei, tolesnio mokymosi galimybėms bei mokinių santykiams klasėje ir mokykloje.

35. Mokykla analizuoja, kaip ugdymo procese įgyvendinamas diferencijavimas, kokią poveikį daro pasiekimams ir pažangai, priima sprendimus dėl tolesnio ugdymo diferencijavimo. Priimant sprendimus, atsižvelgiama į mokinio mokymosi motyvaciją ir ugdymo turinio pasirinkimą, individualią pažangą ir sąmoningai keliamus mokymosi tikslus.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

MOKYMO SI PASIEKIMŲ GERINIMAS IR MOKYMO SI PAGALBOS TEIKIMAS

36. Mokykla sudaro sąlygas kiekvienam mokiniui mokytis pagal jo gebėjimus ir pasiekti kuo aukštesnius pasiekimus.

37. Mokymosi pagalbos organizavimas aprėpia ne tik priimamus sprendimus ir įgyvendinamas priemones, bet ir tų priemonių poveikio analizę. Ugdymo planų 33–41 punktuose numatytas priemonės bus taikomos mokykloje.

38. Mokymosi procesas mokykloje nuolat stebimas klasės vadovo ir laiku nustatomi mokiniui kylantys mokymosi sunkumai. Apie atsiradusius mokymosi sunkumus informuojami mokyklos švietimo pagalbos specialistai, mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) ir kartu tariamasi, kaip bus organizuojama veiksminga mokymosi pagalba.

39. Mokymosi pagalbą mokiniui būtina suteikti, kai jo pasiekimų lygis (vieno ar kelių dalykų) žemesnis, nei numatyta Pagrindinio ugdymo bendrosiose programose, ir mokinys nedaro pažangos; kai keli kontroliniai darbai įvertinami nepatenkinamai; kai mokinys dėl ligos ar kitų priežasčių praleido dalį pamokų ir pan.

40. Mokymosi pagalba teikiama laiku, atsižvelgiant į mokinio mokytojo ar švietimo pagalbos specialisto rekomendacijas, ir turi atitikti mokinio mokymosi galias. Mokymosi pagalbos teikimo dažnumas ir intensyvumas priklauso nuo jos poreikio mokiniui, atsižvelgus į mokinio mokytojo rekomendacijas.

41. Mokykla, keldama uždavinį pagerinti mokinių pasiekimus konkrečiose srityse, atsižvelgia į mokinių poreikius, tėvų lūkesčius, mokyklos kontekstą, pasirenka veiksmingas priemones šiems uždaviniams įgyvendinti.

42. Mokymosi pagalba teikiama:

42.1. pamokoje kaip grįžtamasis ryšys, pagal jį turi būti koreguojamas mokinio mokymasis, pritaikant tinkamas mokymo(si) užduotis, metodikas ir kt.;

42.2. skiriant trumpalaikes ar ilgalaikes konsultacijas, kurių trukmę rekomenduoja mokantis mokytojas ar nustato mokykla pagal mokymosi pagalbos poreikį;

42.3. organizuojant pačių mokinių pagalbą kitiems mokiniams;

42.4. kitu mokyklos pasirinktu būdu. Sudarant individualų ugdymo(si) planą kartu su mokiniu, dalyko mokytoju, klasės vadovu ir tėvais (globėjais), ugdymosi spragoms likviduoti.

43. Mokykloje mokymosi pagalbos organizavimo ir įgyvendinimo būdai (individualaus ugdymo(si) plano sudarymas, konsultacijų mokiniui ar mokinių grupei skyrimas, namų darbų ruošai skirtų pamokų skyrimas).

44. Siekiant pagerinti mokinių pažangą ir pasiekimus:

44.1. teikiama pagalba mokiniams, kurių pasiekimai žemi arba aukščiausi;

44.2. sudarytos sąlygos mokykloje atlikti namų darbų užduotis;

44.3. stiprinama mokinių motyvacija kryptingai veikti, siekiant mokymosi tikslų;

44.4. tobulinama mokyklos mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarka, itin daug dėmesio skiriant formuojamajam vertinimui pamokoje, diagnostiniam vertinimui.

44.5. sudarytos sąlygos mokytojams tobulinti ugdymo individualizavimo metodiką, prireikus pasitelkti švietimo pagalbos specialistus ugdymo turiniui planuoti ir laiku koreguoti, atsižvelgiant į mokinių mokymosi pagalbos poreikius;

44.6. sudarytos galimybės mokytojams tobulinti profesines žinias, ypač dalykines kompetencijas ir gebėjimus, organizuoti ugdymo procesą įvairių gebėjimų ir poreikių mokiniams;

44.7. aktyviau įtraukiami į vaiko ugdymo procesą mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai), ne tik sprendžiant vaikų ugdymosi problemas, bet ir teikiant įvairią mokymosi pagalbą, supažindinant su darbo ir profesijų pasauliu, organizuojant mokyklos gyvenimą.

45. Mokyklai, įgyvendinančiai pagrindinio ugdymo programą, parengtas mokinių pasiekimų gerinimo priemonių planas, standartizuotų testų analizė atsižvelgiant į esamus mokinių pasiekimus, nacionalinių ir tarptautinių mokinių pasiekimų tyrimų duomenis.

46. Pamokas, skirtas mokinio ugdymo poreikiams tenkinti, mokymosi pagalbai teikti, pagrindinio ugdymo programoje panaudotos:

46.1. pasirenkamiesiems dalykams mokytis;

46.2. dalyko moduliams mokytis;

46.3. dalyko papildomoms pamokoms;

46.4. suteikiant pagalbą namų darbams ruošti;

46.5. klasei dalyti į mažesnes grupes (pvz., praktikos ir eksperimentiniams darbams, kūno kultūrai ir kt.);

47. Mokymosi sąlygų gerinimas:

47.1. optimalus, mokinių poreikius atitinkantis pamokų bei kontrolinių darbų tvarkaraštis;

47.2. sąlygų ruošti namų darbus mokykloje sudarymas ir konsultacijų teikimas;

47.3. popamokinės veiklos organizavimas;

47.4. informacijos mokiniams apie pagalbos priemones, būdus ir šaltinius nuolatinis teikimas;

48. Mokymosi krūvio reguliavimas:

48.1. sąlygų pasivyti draugus sudarymas mokiniams, ilgesnį laiką praleidusiems pamokas;

48.2. nepalankių mokymosi sąlygų- nuovargi sukeliančių, konfliktinių ir kt.- šalinimas;

48.3. aprūpinimas mokymosi priemonėmis: vadovėliais, informacinėmis programomis ir kt.

48.4. specialiosios pedagoginės pagalbos teikimas.

49. Mokinių ir mokytojų santykių gerinimas:

49.1. aiški, palanki mokiniui vertinimo sistema;

49.2. mokymosi rezultatų nuolatinis aptarimas;

49.3. pagalbos teikimas mokiniui, jam prašant;

49.4. pagarba mokiniui, jo nuomonės gerbimas;

49.5. konfliktinių situacijų profesionalus valdymas.

50. Pagalbos teikimas naujai atvykusiems mokiniams:

50.1. pedagogams ir švietimo pagalbos specialistams skiriamas dėmesys kiekvieno naujai atėjusio mokinio adaptacijai mokykloje – supažindinimui su mokyklos aplinka, formaliomis ir neformaliomis mokyklos gyvenimo taisyklėmis ir reikalavimais. Šią pagalbą galėtų teikti ir mokiniai – jie turėtų būti skatinami globoti naujokus, įtraukti juos į formalius ir neformalius ryšius, pamokinę ir nepamokinę veiklą.

SEPTINTASIS SKIRSNIS

MOKYKLOS IR MOKINIŲ TĖVŲ (GLOBĖJŲ, RŪPINTOJŲ) BENDRADARBIAVIMAS

51. Mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) ir mokyklos bendradarbiavimo formos, sudarant mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) galimybę kartu su mokytojais ir mokiniais dalyvauti planuojant, įgyvendinant ugdymo procesą, aptariant mokinių pasiekimus ir pažangą, priimant sprendimus dėl mokyklos priemonių ugdymo(si) kokybei gerinti:

51.1. mokyklos tarybos posėdžiai;

51.2. darbo grupių susirinkimai;

51.3. visuotiniai tėvų susirinkimai;

51.4. klasės susirinkimai;

51.5. dalyvavimas apklausose; Siekiant gauti tam tikros informacijos apie vaiko šeimą, sužinoti tėvų požiūrį, nuomonę vienu ar kitu klausimu, gali būti atliekama tėvų apklausa (anketavimas). Gauta apklausos būdu informacija yra apibendrinama ir viešumoje pateikiamos bendros tendencijos be galimybės atpažinti atsakymų autorius

51.6. dalyvavimas renginiuose, atvirose pamokose. Siekiant kuo išsamiau informuoti tėvus apie jų vaikų ugdymo(si) poreikius, galimybes ir kt. organizuojamos atvirų durų dienos. Mokykloje jos gali būti organizuojamos visos mokyklos mastu arba tėvus į savo pamokas, pratybas gali kviestis mokytojai ar švietimo pagalbos specialistai;

52. Mokykla užtikrina, kad mokytojai ir mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) informacija apie mokinių mokymąsi, pasiekimus ir pažangą, mokymosi poreikius ir motyvaciją, iškilusius sunkumus keistūsi abipusiškai ir laiku (Truskavos pagrindinės mokyklos tėvų informavimo apie vaikų pažangą ir pasiekimus bei elgesį ir lankomumą tvarka, patvirtintomis Truskavos pagrindinės mokyklos direktoriaus 2007 m. spalio 15d. įsakymu Nr. V-139a). Tėvai (globėjai, rūpintojai) turi padėti mokyklai spręsti problemas, susijusias su vaiko mokymosi pasiekimų gerinimu.

53. Mokykla, įgyvendinanti pagrindinio ugdymo programos pirmąją dalį, konsultuos ir skatins mokinių tėvus:

53.1. sukurti mokiniams tinkamą edukacinę aplinką namuose;

53.2. savo pagrįstais lūkesčiais motyvuoti vaiką mokytis;

53.3. padėti vaikams mokytis namuose;

53.4. sudaryti galimybes vaikams dalyvauti neformaliojo švietimo veiklose, išsakyti mokyklos tobulinimo lūkesčius.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS DALYKŲ MOKYMO INTENSYVINIMAS

54. Sprendimus dėl dalykų intensyvinimo pagal pagrindinio ugdymo programą priima mokykla, derindama mokyklos ir mokinių mokymosi poreikius: Intensyvinami dalykai:

54.1. 5 k – technologijos I pusmetyje

54.2. 6,7 kl +1 dailė +1 geografija I pusmetyje

54.3. 7 kl - informacinės technologijos I pusmetyje

54.4. 9 kl - žmogaus sauga 1 val. I pusmetyje

54.5. 9 kl. - karjeros ugdymas 1 val. II pusmetyje

54.6. 8,9,10 kl. – dailė + 1 val. I pusmetyje

54.7. 8,9,10 – technologijos II pusmetyje

54.5 Dalyko mokymo intensyvinimo metu neviršijamas maksimalus mokiniui per savaitę skirtų pamokų skaičius.

DEVINTASIS SKIRSNIS UGDYMO TURINIO INTEGRAVIMAS

55. Atsižvelgiant į mokyklos kontekstą, į mokyklos ugdymo turinį:

56. Integruojama: Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. vasario 7 d. įsakymu Nr. ISAK-179 (Žin., 2007, Nr. 19-740), Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2006 m. kovo 17 d. įsakymu Nr. ISAK-494 (Žin., 2006, Nr. 33-1197), Ugdymo karjerai programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. sausio 15 d. įsakymu Nr. V-72 „Dėl Ugdymo karjerai programos patvirtinimo“, pagrindinio ugdymo etninės kultūros bendroji programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. V-65, „Dėl Pagrindinio ugdymo etninės kultūros bendrosios programos ir vidurinio ugdymo etninės kultūros bendrosios programos patvirtinimo“.

57. Mokykla integruoja lietuvių kalbos ir laisvės kovų istorijos mokymą.

58. Mokykloje vykdomas informacinių technologijų integruotas mokymas.

59. Prevencinių programų: Savižudybių, smurto prevencija, ŽIV/AIDS prevencija, Prievartos, smurto prevencija, Teisės pažeidimų ir korupcijos prevencija, Prekybos žmonėmis prevencija, Sveikatos ugdymo bendroji programa, Socialinių įgūdžių programa integruojama 5–10 klasėse į mokomųjų dalykų programų turinį, klasės auklėtojo veiklą, socialinę veiklą (6 val. per metus 5-10 kl., 5 val. – 1-4 klasėse), sveikatos priežiūros specialisto veiklą, neformaliojo ugdymo programas, per sveikos gyvensenos pamokas, programos visumą apimantys užsiėmimai organizuojami pažintinės-kultūrinės veiklos dienų metu.

60. Bendrųjų kompetencijų ir gyvenimo įgūdžių ugdymo integruojamosios programos: Mokymosi mokyti, Komunikavimo, Darnaus vystymosi, Sveikatos ir gyvenimo įgūdžių, Kultūrinio sąmoningumo integruojamos per visų dalykų pamokas, į klasės valandėles, neformaliojo ugdymo veiklą, mokyklos bendruomenės renginius. Integruodami šias programas, mokytojai naudojami Bendrųjų programų 11 priedu.

61. Mokykla rūpinasi lietuvių kalbos ugdymu per visų dalykų pamokas:

61.1. informacinių technologijų pamokose naudojama lietuviška aplinka;

61.2. mokomosios užduotys panaudojamos kalbai ir mąstymui ugdyti, kreipiant mokinių dėmesį į kalbos nuoseklumą, logiškumą, planingumą;

61.3. mokiniai skatinami savarankiškai, rišliai ir taisyklingai reikšti mintis žodžiu ir raštu per visų dalykų pamokas;

61.4. vertinant mokinio pasiekimus rekomenduojama nurodyti privalumus ir taisytinus bei tobulintinus dalykus;

61.5. ugdyti kalbinę atsakomybę, kalbinę raišką, suvokiant tai kaip vieną iš prisistatymo viešoje erdvėje įvaizdžio elementų ir sklandžios komunikacijos pagrindą;

61.6. visų dalykų mokytojai už netaisyklingai ir netvarkingai atliktus darbus raštu gali pagal savo vertinimo normas (su kuriomis mokiniai iš anksto supažindinami) mažinti įvertinimą.

62. Dienyne integruojamųjų pamokų apskaitai užtikrinti nurodyti:

62.1. integruojamą temą dalykui skirtame apskaitos puslapyje, jei integruojamoji programa integruojama į dalyko turinį;

62.2. jei integruojamas kelių dalykų turinys ir pamokoje dirba keli mokytojai, integruojamų dalykų pamokų turinį dienyne būtina įrašyti tų dalykų apskaitai skirtuose puslapiuose;

62.3. ilgalaikiuose planuose Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programos temas galima žymėti (SG), Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programos temas žymėti (PV), Ugdymo karjerai programos temas žymėti (UK), etninės kultūros bendrąją programą žymėti (EK).

62.4. ugdymo turinio integravimas (tarpdalykinis integravimas) atsispindi ilgalaikiuose planuose;

63. Dienyne integruojamų pamokų vertinimai fiksuojami:

63.1. vertinimas už integruojamą temą dalykui skirtame apskaitos puslapyje, jei integruojamoji programa integruojama į dalyko turinį;

63.2. jei integruojamas kelių dalykų turinys ir pamokoje dirba keli mokytojai, vertinimas už integruojamų dalykų pamokų turinį dienyne būtina įrašyti tų dalykų apskaitai skirtuose puslapiuose.

DEŠIMTASIS SKIRSNIS MOKINIŲ PAŽANGOS IR PASIEKIMŲ VERTINIMAS

64. Mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimas:

Vertinant mokinių pažangą ir pasiekimus ugdymo procese, vadovaujamosi Bendrosiomis programomis ir Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo samprata, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. ISAK-256 (Žin., 2004, Nr. 35-1150).

65. Mokykloje pažangos ir pasiekimų vertinimas atliekamas pagal atnaujintą „Truskavos pagrindinės mokyklos mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo bei fiksavimo organizavimo aprašą“, patvirtintu Truskavos pagrindinės mokyklos direktoriaus 2016 rugpjūčio 23 d. įsakymu Nr. V – 69. patvirtintą mokyklos metodikos grupėje.

65.1. mokykla užtikrina, kad mokiniai ugdymo procese laiku gautų mokytis padedantį vertinimą žodžiu ir raštu;

65.2. planuodamas ugdymo turinį, mokytojas planuoja ir mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimą, jį sieja su mokymosi tikslais, atsižvelgdamas į mokinių mokymosi patirtį ir gebėjimus, atsispindi ilgalaikiuose dalykų ugdymo planuose;

65.3. mokinių, besimokančių pagal pagrindinio ugdymo programą, pasiekimams vertinti taikoma 10 balų vertinimo sistema;

65.4. įskaita vertinama: dorinis ugdymas, žmogaus sauga, pamokos skirtos mokinių poreikiams tenkinti, visose klasėse;

65.5. jei mokinys yra atleistas nuo kūno kultūros, pusmečių vertinimo langelyje daromas įrašas „atl.“;

65.6. specialiosios medicininės fizinio pajėgumo grupės mokiniai vertinami įrašu „įskaityta“, „neįskaityta“;

66. Apie mokinių mokymosi pasiekimus informuojami mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) mokyklos nustatyta tvarka:

66.1. apie mokinių mokymąsi informuoja klasių auklėtojai;

66.2. Informacija tėvams teikiama įvairiomis formomis: žodžiu, telefonu, individualaus pokalbio metu, iškvietus į mokyklą, raštu- pranešimais;

66.3. tėvus informuoja dalykų mokytojai: informaciją mokytojai renka ir kaupia individualiose vertinimo aplankuose.

66.4. apie moksleivius, turinčius specialiuosius poreikius, fiksuojama prie mokinio programos turinio skiltyje „Mokinio pasiekimai“;

66.5. mokytojai elektroniniame dienyne pildo savo dalyko pamokos turinį, pažymius, lankomumą;

66.6. su statistine informacija tėvai supažindinami 2 kartus per metus tėvų susirinkimuose;

67. Mokinių pasiekimų patikrinimas diagnostikos tikslais prieš mokymą ir mokymo procese atliekamas reguliariai, kaip reikia pagal dalyko mokymosi logiką ir mokyklos susitarimus: mokiniai atlieka kontrolinius darbus ar kitas vertinimo užduotis, kurios parodo tam tikro laikotarpio pasiekimus, yra įvertinamos sutartine forma (pažymiais ar kaupiamaisiais balais ir kt.). Atliekant diagnostinį vertinimą, gali būti atsižvelgiama į formuojamojo vertinimo metu surinktą informaciją. Diagnostinio vertinimo informacija būtina remtis, analizuojant mokinių pažangą ir poreikius, keliant tolesnius mokymo ir mokymosi tikslus.

68. Mokykla, siekdama padėti kiekvienam mokiniui pagal galias pasiekti aukštesnius ugdymo(si) rezultatus:

68.1. pritaiko mokymą pagal mokinio gebėjimus, kad jis galėtų siekti aukštesnių rezultatų;

68.2. užtikrina mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo būdų ir formų dermę mokykloje (ypač mokytojams, dirbantiems su ta pačia klase, remiasi vertinimo metu sukauptą informacija);

69. Mokinių, kurie mokosi dalykų modulių, pasiekimai gali būti vertinami pažymiu ar kitu būdu (įskaita, kaupiamuoju balu ir kt.), jie įskaitomi į atitinkamo dalyko programos pasiekimų įvertinimą.

VIENUOLIKTASIS SKIRSNIS

MOKINIŲ MOKYMOSI KRŪVIO REGULIAVIMAS

70. Mokiniui, kuris mokosi pagal pradinio ugdymo programą, negali būti daugiau kaip 5 pamokos per dieną.

71. Mokiniui, kuris mokosi pagal pagrindinio ugdymo programą, negali būti daugiau kaip 7 pamokos per dieną.

72. Mokiniui mokymosi krūvis per savaitę paskirstytas proporcingai. Penktadienį organizuojama mažiau pamokų nei kitomis savaitės dienomis.

73. Tausojant mokinio sveikatą, optimizuojant mokymosi krūvius mokykloje, vykdoma mokinių mokymosi krūvio ir skiriamų namų darbų stebėseną:

73.1. organizuojamas mokytojų bendradarbiavimas, skatinamas ugdymo turinio integravimas, sprendžiami mokinių mokymosi krūvio optimizavimo klausimai;

73.2. užtikrinama, kad mokiniams per dieną nebūtų skiriamas daugiau kaip vienas kontrolinis darbas. Apie kontrolinį darbą mokiniai informuojami ne vėliau kaip prieš savaitę. Neplanuojami kontroliniai darbai po ligos, atostogų ar šventinių dienų. Išskyrus dalykų, kurie turi 1 val./sav., o pamokos vyksta pirmadieniais.

74. Mokymosi pagalbai organizuoti skiriamos individualios konsultacijos, atsižvelgiant į mokinių mokymosi galias. Mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) elektroniniu dienynu ar kitu būdu informuojami apie mokinio daromą pažangą, jam suteiktą mokymosi pagalbą. Trumpos konsultacijos teikiant pagalbą neįskaitomos į mokinio mokymosi krūvį.

75. Mokinys mokyklos vadovo įsakymu gali būti atleidžiamas nuo pamokų tų dalykų, kurių jis yra nacionalinių ar tarptautinių olimpiadų, konkursų per einamuosius mokslo metus nugalėtojas, nuo dailės, muzikos, šokio, kūno kultūros, išimties atvejais – ir nuo kitų dalykų pamokų (ar jų dalies) lankymo, jei jis mokosi neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo mokyklose pagal atitinkamas formalųjį švietimą papildančio ugdymo programas (yra jas baigęs) ar kitas neformaliojo vaikų švietimo programas. Sprendimas priimamas dalyko, nuo kurio pamokų mokinys atleidžiamas, mokytojui susipažinus su formalųjį švietimą papildančio ugdymo ar neformaliojo vaikų švietimo programomis. Šių programų turinys turi derėti su Bendrųjų programų turiniu.

76. Mokinys, atleistas nuo atitinkamų menų ar sporto srities dalykų pamokų, jų metu gali užsiimti kita veikla arba mokytis individualiai. Mokykla užtikrina nuo pamokų atleistų mokinių saugumą ir užimtumą.

DVYLIKTASIS SKIRSNIS

NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO ORGANIZAVIMAS MOKYKLOJE

77. Neformalusis vaikų švietimas įgyvendinamas pagal neformaliojo vaikų švietimo koncepciją, patvirtintą Lietuvos respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. ISAK-2695;

78. Neformalusis švietimas mokiniams laisvai pasirenkamas;

79. Mokykloje vykdant neformaliojo vaikų švietimo programas, rekomenduojama:

79.1. neformaliojo ugdymo programos pasiūlytos mokiniams pasirinkti iš įvairios jų poreikius atitinkančios veiklos;

79.2. veiklos vykdomos patraukliose ir saugiose mokiniui aplinkose, padedančiose įgyvendinti neformaliojo vaikų švietimo tikslus: skiriama meninėms, sportinėms, ir kt. kompetencijoms ir saviraiškai ugdyti;

79.3. valandos įgyvendinti veiklai skiriamos, atsižvelgiant į veiklos pobūdį, periodiškumą, trukmę. Valandos nustatomos kiekvienai ugdymo programai visiems mokslo metams. Neformaliojo vaikų švietimo programos rengiamos atsižvelgus į bendruosius programų kriterijus, taikant vieningą programos formą ;

80. Mokykla kiekvienų mokslo metų pabaigoje įvertina ateinančių mokslo metų mokinių neformaliojo švietimo poreikius, prireikus juos tikslina mokslo metų pradžioje ir, atsižvelgdama į juos, siūlo neformaliojo švietimo programas.

81. Neformaliojo vaikų švietimo grupės mokinių skaičių mokykla nustato pagal turimas mokymo lėšas. Neformaliojo vaikų švietimo programos rengiamos, atsižvelgiant į bendruosius valstybės ir savivaldybių biudžetų finansuojamų programų kriterijus, tvirtinamus švietimo ir mokslo ministro:

81.1. sudarant neformaliojo vaikų švietimo grupes mokinių skaičius grupėje - ne mažiau 7 mokinių.

81.2. neformalioji vaikų švietimo veikla pradedama vykdyti nuo 2016 m spalio 1 d.

82. Neformalųjį švietimą rekomenduojama mokytojams organizuoti ne tik mokykloje, bet ir už jos ribų. Numatyti veiklos pobūdį, labiausiai atitinkantį veiklos intensyvumą, periodiškumą, trukmę.

TRYLIKTASIS SKIRSNIS

ASMENŲ, BAIGUSIŲ UŽSIENIO VALSTYBĖS AR TARPTAUTINĖS ORGANIZACIJOS PAGRINDINIO, VIDURINIO UGDYMO PROGRAMOS DALĮ AR PRADINIO, PAGRINDINIO UGDYMO PROGRAMĄ, UGDYMO ORGANIZAVIMAS

83. Mokykla apie atvykusį mokinį, baigusį užsienio valstybės, tarptautinės organizacijos pradinio, pagrindinio ugdymo programą (toliau – tarptautinė bendrojo ugdymo programa), savivaldybės mokyklos (biudžetinės įstaigos) savivaldybės vykdomąją instituciją ar jos įgaliotą asmenį ir numato jo mokymąsi.

84. Mokykla, priimdama mokinį, baigusį tarptautinę bendrojo ugdymo programą ar jos dalį, pripažįsta mokinio mokymosi rezultatus ir juos įskaito (pagal pateiktus dokumentus). Mokykla tuo atveju, jai asmuo yra baigęs tarptautinę bendrojo ugdymo programą (pradinio ar pagrindinio ugdymo), tačiau neturi dokumento, įteisinančio mokymosi pasiekimus, nustato jo mokymosi pasiekimų atitiktį mokymosi pasiekimams, numatytiems Pagrindinio ar Vidurinio ugdymo bendrosiose programose.

85. Mokykla parengia atvykusio mokinio, baigusio tarptautinės bendrojo ugdymo programos dalį ar visą programą, integracijos į mokyklos bendruomenę planą, išanalizuoja, kokia pagalba būtina sėkmingai mokinio adaptacijai, prireikus parengia mokinio individualų ugdymo planą:

85.1. numato adaptacinio laikotarpio orientacinę trukmę;

85.2. pasitelkia mokinius savanorius, padėsiančius atvykusiam mokiniui sklandžiai įsitraukti į mokyklos bendruomenės gyvenimą;

85.3. numato klasės vadovo, mokytojų darbą su atvykusiu mokiniu ir mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais);

85.4. organizuoja mokytojų konsultacijas, individualias veiklas ugdymo programų skirtumams likviduoti;

85.5. numato atvykusio mokinio individualios pažangos stebėjimą per adaptacinį laikotarpį;

85.6. siūlo neformaliojo vaikų švietimo veiklas, kurios padėtų mokiniui greičiau integruotis.

86. Mokykla nustato atvykusio mokinio, baigusio tarptautinės bendrojo ugdymo programos dalį ar visą programą, poreikius mokytis lietuvių kalbos ir organizuoja:

86.1. individualų lietuvių kalbos mokymąsi ir švietimo pagalbą, jei atvykęs mokins yra pajėgus per adaptacinį laikotarpį pasiekti patenkinamą pradinio ir pagrindinio ugdymo lietuvių kalbos programos pasiekimų lygį;

86.2. jei atvykęs mokins visai nemoka lietuvių kalbos, mokykla, suderinusi su tėvais, mokiniui siūlo mokytis viena klase žemiau, nei jis turėtų pagal baigtą užsienio valstybės, tarptautinės organizacijos pradinio, pagrindinio programos dalį ir integruoja atvykusį mokinį į klasę, kurioje jis kartu su kitais lanko dalį pamokų, o kitą dalį mokosi lietuvių kalbos išlyginamojoje grupėje;

86.3. jei per numatytą adaptacinį laikotarpį mokins nepasiekia pagal sudarytą individualią programą numatyto patenkinamo pradinio ugdymo lietuvių kalbos programos ar pagrindinio ugdymo lietuvių kalbos ir literatūros programos pasiekimų lygio, mokiniui siūloma mokytis išlyginamojoje grupėje (mokslo metus ar trumpesnį laikotarpį);

86.4. per adaptacinį laikotarpį, taip pat mokantis išlyginamojoje grupėje mokinio pasiekimai pažymiais nevertinami, tačiau fiksuojama mokinio daroma pažanga.

87. Mokiniai, kurie išvyksta gyventi ar (ir) mokytis į užsienį, pateikę prašymą mokyklos direktoriui, lietuvių kalbos, istorijos ar visų atitinkamos klasės dalykų gali mokytis savarankiškai pagal Savarankiško mokymosi tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2003 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. 258 (Žin., 2003, Nr. 33-1397; 2007, Nr. 95-3860).

KETURIOLIKTAS SKIRSNIS

MOKINIŲ MOKYMAISI NAMIE IR SAVARANKIŠKO MOKYMOSI ORGANIZAVIMAS

88. Mokinių, mokymas namuose organizuojamas, vadovaujantis Mokinių mokymo stacionarinėje asmens sveikatos priežiūros įstaigoje ir namuose organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugsėjo 26 d. įsakymu Nr. V-1405 „Dėl Mokymo stacionarinėje asmens sveikatos priežiūros įstaigoje ir namuose organizavimo aprašo patvirtinimo“, ir Mokymosi formų ir mokymo organizavimo tvarkos aprašu.

89. Mokiniai namie mokom savarankišku ar (ir) nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu. Nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu mokiniai gali būti mokomi tik pritarus gydytojų konsultacinei komisijai. Mokiniai, mokomam namie, mokykla, suderinusi su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais) ir atsižvelgdama į gydytojų rekomendacijas, parengia individualų ugdymo planą.

90. Bendroji programa įgyvendinama ugdymą organizuojant pagal atskirus ugdymo dalykus;

90.1. šios pamokos įrašomos į mokinio individualų ugdymo planą;

90.2. 1–3 klasių mokiniui, mokomam namie, skiriama 9 savaitinės pamokos, 4 klasėje – 11 pamokų, 5–6 klasėse – 12 pamokų; 7–8 klasėse – 13 pamokų, 9–10 klasėse – 15 pamokų;

90.3. suderinus su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais), mokyklos vadovo įsakymu mokinys gali nesimokyti dailės, muzikos, technologijų ir kūno kultūros. Dienyne ir mokinio individualiame ugdymo plane įrašoma „atleista“ prie mokinio nesimokomų dalykų. Dalis pamokų, gydytojo leidimu lankomų papildomai, įrašoma į mokinio individualų ugdymo planą.

91. Mokinių savarankiškas mokymasis organizuojamas pagal Savarankiško mokymosi tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2003 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. 258 (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. rugpjūčio 31 d. įsakymo Nr. ISAK-1759 redakcija) (Žin., 2003, Nr. 33-1397; 2007, Nr. 95-3860).

PENKIOLIKTAS SKIRSNIS

MOKYMOSI ORGANIZAVIMAS IŠLYGINAMOSIOSE GRUPĖSE

92. Išlyginamosios klasės, grupės gali būti steigiamos savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos, savininko (dalyvių susirinkimo) sprendimu, kuriuo nustatoma priėmimo į išlyginamąsias klases, grupes tvarka ir numatomos finansavimo galimybės.

93. Steigiant išlyginamąją klasę ar grupę, mokykla parengs išlyginamosios klasės ar grupės ugdymo planą ir pamokų tvarkaraštį:

93.1. mokiniai išlyginamojoje klasėje ar grupėje gali mokytis visų tos klasės ugdymo plano dalykų, tik tam tikros ugdymo srities (lietuvių kalbos, kitų kalbų, gamtamokslinių, socialinių, menų, tikslųjų mokslų) dalykų ar vieno dalyko. Išlyginamojoje klasėje ar grupėje negali būti mažiau kaip 5 mokiniai (išskyrus mokinius, kurie mokėsi pagal tarptautinę bendrojo ugdymo programą, – jiems išlyginamoji laikinoji grupė lietuvių kalbai mokytis gali būti steigiama ir esant mažesniai mokinių skaičiui);

93.2. klasės ar grupės ugdymo planas sudaromas taip, kad didžiausias mokinio pamokų skaičius per savaitę neviršytų 28 pamokų. Neformaliojo švietimo pamokų (arba veiklų), skirtų mokinio ugdymo poreikiams tenkinti, skaičius neturi viršyti 10 savaitinių pamokų;

93.3. mokiniams gali būti siūloma įvairių dalykų modulių: pasiekimų spragoms kompensuoti, dalyko žinioms ir gebėjimams gilinti, naujam dalyko turiniui išmokti ir kt.

ŠEŠIOLIKTAS SKIRSNIS LAIKINŲJŲ GRUPIŲ SUDARYMAS, KLASIŲ DALIJIMAS

94. Mokykla, įgyvendindama pradinio ir pagrindinio ugdymo programas, nustato laikinosios grupės dydį pagal skirtas mokymo lėšas. Mokinių skaičius laikinojoje grupėje negali būti didesnis nei nustatytas didžiausias mokinių skaičius klasėje. Mokinių skaičius laikinojoje (mobiliojoje) grupėje – ne mažiau kaip 5 mokiniai. Nesant galimybių sudaryti laikinosios (mobiliosios) grupės, mokiniai mokosi savarankiškai švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.

95. Mokyklos ugdymo turiniui įgyvendinti klasė dalijama į grupes arba sudaromos laikinosios grupės:

95.1. doriniam ugdymui, jeigu tos pačios klasės mokiniai yra pasirinkę ir tikybą, ir etiką;

95.2. užsienio kalboms, lietuvių kalbai (valstybinei) ir lietuvių kalbai (gimtajai) daugiakalbėje aplinkoje esančiose mokyklose, kurių sąrašą tvirtina Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras, jei klasėje mokosi ne mažiau kaip 21 mokinys.

96. Klasė dalijama į grupes arba sudaromos laikinosios grupės informacinių technologijų ir technologijų dalykams mokytis. Mokiniai dalijami į grupes, atsižvelgiant į darbo vietų kabinetuose skaičių, kurį nustato Higienos norma. Mokinių dalijimas į grupes priklauso nuo darbo vietų skaičiaus kompiuterių klasėje ir įrangos (Lietuvos higienos norma HN 21:2011 „Bendrojo lavinimo mokykla. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. V-773).

97. Klasė į grupes gali būti dalijama ir sudaromos laikinosios grupės mokymosi, švietimo pagalbai teikti (pavyzdžiui, konsultacijoms ir pan.), dalykams mokytis, gamtos mokslų dalykų eksperimentiniams darbams atlikti, panaudojant mokinio ugdymo poreikiams tenkinti ir pasiekimams gerinti skirtas pamokas, bet tik tuo atveju, jeigu mokyklai pakanka mokymo lėšų.

II SKYRIUS PAGRINDINIO UGDYMO PROGRAMOS VYKDYMAS

PIRMASIS SKIRSNIS PAGRINDINIO UGDYMO PROGRAMOS VYKDYMO BENDROSIOS NUOSTATOS

98. Mokykla, vykdydama pagrindinio ugdymo programą, vadovaujasi: Pagrindinio ugdymo bendrosiomis programomis, Mokymosi formų ir mokymo organizavimo tvarkos aprašu, Ugdymo programų aprašu ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais pagrindinio ugdymo programų vykdymą.

99. Mokykla nustato ir skiria 1 mėn. adaptacinį laikotarpį pradedantiems mokytis pagal pagrindinio ugdymo programos pirmąją ir antrąją dalis ir naujai atvykusiems mokiniams. Siekiant padėti mokiniams sėkmingai adaptuotis, į šią veiklą įtraukiamas klasei vadovaujantis mokytojas,

mokiniai savanoriai, mokyklos švietimo pagalbos specialistai ir kt. Per adaptacinį laikotarpį mokinių pažanga ir pasiekimai nepatenkinamais pažymiais nevertinami.

100. Socialinė-pilietinė veikla mokiniui, kuris mokosi pagal pagrindinio ugdymo programą, yra privaloma. Per mokslo metus socialinei-pilietinei veiklai privalomos atlikti ne mažiau kaip 10 pamokų. Mokiniai savo socialinės-pilietinės veiklos įrodymus kaupia patys, naudodami socialinės-pilietinės veiklos knygeles.

101. Mokykla priima sprendimus dėl socialinės-pilietinės veiklos įgyvendinimo, atsižvelgdama į pilietiškumo ugdymą, mokyklos bendruomenės tradicijas, vykdomus projektus, kultūrinės bei socializacijos programas ir pan. Organizuojant socialinę-pilietinę veiklą, bus numatyta galimybė mokiniui atlikti ją savarankiškai ar bendradarbiaujant su savivaldos institucijomis ir kt.

102. Mokykla, formuodama mokyklos pagrindinio ugdymo programos turinį, užtikrina minimalų Pagrindinio ugdymo bendrosioms programoms įgyvendinti skiriamų pamokų skaičių per savaitę, nustatytą bendrųjų ugdymo planų 123 ir 124 punktais. Ji gali siūlyti mokiniams rinktis pagilinto dalykų mokymosi programas, panaudoti pamokas, skirtas mokinio ugdymo poreikiams tenkinti ir mokymosi pagalbai teikti mokantis:

102.1. užsienio kalbos ir kūno kultūros, (5 klasėje);

102.2. kitų dalykų kaip dalyko modulių mokantis pagal (pagrindinio ugdymo programos antrojoje dalyje);

103. Mokykla, formuodama ir įgyvendindama mokyklos ugdymo turinį, gali:

103.1. iki 10 procentų dalykui skirtų pamokų organizuoti ne pamokų forma, o projektine ar kitokia mokiniams patrauklia veikla ir ne mokyklos aplinkoje;

103.2. dalį mokyklos ugdymo turinio įgyvendinti per pažintinei ir kultūrinei veiklai skirtą laiką;

104. Pagrindinio ugdymo programos pamokos, skirtos mokinio ugdymo poreikiams tenkinti ir mokymosi pagalbai teikti, pirmiausia bus panaudojamos mokymo(si) pasiekimams gerinti: mokinio pasirinktiems dalykams ar dalykų moduliams mokytis, diferencijuoto ugdymo turiniui įgyvendinti ir kitai veiklai.

105. Pagrindinio ugdymo programos pamokos, skirtos mokinio ugdymo poreikiams tenkinti ir mokymosi pagalbai teikti, bus panaudotos ir mobilių grupių sudarymui.

106. Mokiniui sudaromos sąlygos pasirinkti dalykų modulius pagal polinkius ir gebėjimus, vadovaujantis Mokymosi krypties pasirinkimo galimybių didinimo 14–19 metų mokiniams modelio aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. kovo 15 d. įsakymu Nr. ISAK-715 (Žin., 2008, Nr. 35-1260).

ANTRASIS SKIRSNIS

UGDYMO SRIČIŲ MOKYMO ORGANIZAVIMAS

107. Mokykla užtikrina raštingumo, ypač skaitymo gebėjimų, ugdymą per visų dalykų pamokas:

107.1. priimami bendri kalbos ugdymo reikalavimai mokykloje;

107.2. mokytojai užduotis naudoja ir skaitymo gebėjimams, ir lietuvių kalbai ugdyti; atkreipia mokinių dėmesį į kalbinės raiškos logiškumą, teiginių argumentavimą, nuoseklumą;

107.3. mokytojai skatina mokinius savarankiškai, rišliai ir taisyklingai reikšti mintis žodžiu ir raštu per visų dalykų pamokas.

108. Pagrindinio ugdymo programą sudaro šios ugdymo sritys: dorinis ugdymas (etika ir tikyba), kalbos (lietuvių gimtoji kalba, kitos gimtosios kalbos, lietuvių valstybinė kalba, užsienio kalbos), matematika, gamtamokslinis ugdymas (biologija, chemija, fizika), socialinis ugdymas (istorija, geografija, pilietiškumo ugdymas, ekonomika ir verslumas, psichologija), meninis ugdymas (dailė, muzika, šokis, teatras, šiuolaikiniai menai), informacinės technologijos, technologijos, kūno kultūra, bendrųjų kompetencijų ir gyvenimo įgūdžių ugdymas.

109. **Dorinis ugdymas.** Dorinio ugdymo dalyką (tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos tikybos ar etikos dalyką) mokiniui iki 14 metų parenka tėvai (globėjai, rūpintojai), o nuo 14 metų mokinys savarankiškai renkasi pats. Siekiant užtikrinti mokymosi tęstinumą ir nuoseklumą, etiką arba tikybą renkasi dvejiems metams (5–6, 7–8, 9–10 klasėms).

110. **Kalbos.**

110.1. **Lietuvių kalba ir literatūra.**

110.1.1. Mokykla, formuodama ugdymo turinį, gali:

110.1.1.1. siūlyti mokiniams rinktis pasirenkamuosius dalykus lietuvių kalbos įgūdžiams formuoti ir skaitymo gebėjimų pasiekimams gerinti, kalbos vartojimo praktikai ar kt.;

110.1.1.2. mokiniams, kurie nepasiekia lietuvių kalbos Pagrindinio ugdymo bendrojoje programoje numatyto patenkinamo lygio, sudaryti sąlygas pašalinti mokymosi spragas sudarant individualaus atsiskaitymo tvarkaraštį;

110.1.1.3. jei mokinys yra mokėsis pagal tarptautinę bendrojo ugdymo programą, mokyti lietuvių kalbos mokykla rekomenduojama pagal jam sudarytą individualų ugdymo planą:

110.1.1.3.1. skirti papildomų pamokų, konsultacijų, sudaryti galimybes savarankiškai mokytis;

110.1.1.3.2. mokyklos nustatytu laikotarpiu pasiekimus vertinti pagal individualius mokymosi pasiekimus;

110.1.1.3.3. siūlyti rinktis mokyklos parengtas ir mokyklos vadovo patvirtintas pasirenkamųjų dalykų, dalykų modulių programas. Programos rengiamos vadovaujantis Bendraisiais formaliojo švietimo programų reikalavimais.

110.2. Mokiniam, kurie mokėsi pagal pagrindinio ugdymo programą mokykloje, kurioje įteisintas mokymas tautinės mažumos kalba, ir nori tęsti mokymąsi pagal pagrindinio ugdymo programą mokykloje lietuvių mokomąja kalba, sudaromos sąlygos pasiekti bendrojoje programoje numatytus pasiekimus:

110.2.1. vienerius mokslo metus jiems gali būti skiriama 1 papildoma lietuvių kalbos pamoka per savaitę;

110.2.2. jei klasėje ar keliose klasėse yra 5 ar daugiau tokių mokinių, jų grupei mokyti skiriama 2 ar daugiau papildomų pamokų, atsižvelgiant į mokyklos turimas mokymo lėšas.

110.3. **Užsienio kalbos.**

110.3.1. Užsienio kalbos (anglų k.), pradėtos mokytis pagal pradinio ugdymo programą, toliau mokomasi kaip pirmosios iki pagrindinio ugdymo programos pabaigos.

110.3.2. pirmosios užsienio kalbos bendroji programa 5–6 klasėse orientuota į A2, o 7–10 klasėse – B1 kalbos mokėjimo lygį pagal Bendruosius Europos kalbų metmenis;

110.2. Antrosios užsienio kalbos mokytis privaloma nuo 6 klasės. Tėvai (globėjai, rūpintojai) mokiniui iki 14 metų parenka, o mokinys nuo 14 iki 16 metų tėvų (rūpintojų) sutikimu pats renkasi antrąją užsienio kalbą: prancūzų, rusų.

110.2.1. antrosios užsienio kalbos bendroji programa 6 klasėje orientuota į A1, o 7–10 klasėse – A2 kalbos mokėjimo lygį pagal Bendruosius Europos kalbų metmenis;

110.3.3. Pagrindinio ugdymo programoje užtikrinamas pradėtų mokytis užsienio kalbų mokymosi tęstinumas. Keisti užsienio kalbą nebaigus pagrindinio ugdymo programos galima tik tokiu atveju, jeigu mokinio norimos mokytis užsienio kalbos pasiekimų lygis ne žemesnis, nei numatyta tos kalbos Bendrojoje programoje, arba jei mokinys yra atvykęs iš kitos Lietuvos ar užsienio mokyklos ir šiuo metu lankoma mokykla dėl objektyvių priežasčių negali sudaryti mokiniui galimybės tęsti mokytis pradėtą kalbą. Gavus mokinio tėvų (globėjų, rūpintojų) sutikimą raštu, mokiniui sudaromos sąlygos pradėti mokytis užsienio kalbos, kurios mokosi klasė, ir įveikti programų skirtumus:

110.3.3.1. vienerius mokslo metus jam skiriama ne mažiau nei viena papildoma užsienio kalbos pamoka per savaitę;

110.3.3.2. susidarius mokinių grupei, kurios dydį numato mokykla, atsižvelgiant į mokymo lėšas, visai grupei skiriamos dvi papildomos pamokos;

110.3.3.3. jei mokinys yra baigęs tarptautinės bendrojo ugdymo programos dalį ar visą programą ir mokykla nustato, kad jo vienos užsienio kalbos pasiekimai yra aukštesni, nei numatyta Pagrindinio ugdymo bendrosiose programose, mokinio ir jo tėvų (globėjų, rūpintojų) pageidavimu mokykla įskaito mokinio pasiekimus ir konvertuoja į dešimtbalę vertinimo sistemą. Mokykla sudaro mokiniui individualų užsienio kalbos mokymosi planą ir galimybę vietoje užsienio kalbos pamokų lankyti papildomas lietuvių kalbos ar kitos kalbos pamokas kitose klasėse;

110.3.3.4. jeigu mokinys yra atvykęs iš kitos mokyklos ir, tėvams (globėjams, rūpintojams) pritarus, pageidauja tęsti mokytis pradėtą kalbą, o mokykla neturi tos kalbos mokytojo:

110.4. **Matematika.**

110.4.1. Mokinių matematikos mokymosi motyvacijai skatinti naudojamos Nacionalinio egzaminų centro parengtomis matematinio raštingumo užduotimis.

110.4.2. Stebimi mokinių matematikos pasiekimai ir, remiantis duomenimis (pavyzdžiui, standartizuotų testų rezultatais), numatoma pagalba mokiniams (diferencijuojant užduotis ir metodus spragoms įveikti), kurių mokymosi pasiekimai žemi.

110.4.3. Ugdant gabius matematikai vaikus bus naudojamos nacionalinių olimpiadų, konkurso „Kengūra“ užduotimis (ir sprendimų rekomendacijomis) ir kitais šaltiniais.

110.4.4. Naudojamos informacinėmis komunikacinėmis technologijomis, skaitmeninėmis mokomosiomis priemonėmis, apimančiomis geometriją, algebrą, statistiką.

110.5. **Informacinės technologijos.**

110.5.1. 7–8 klasėse skiriamos 35 dalyko pamokos. Siekiant mažinti mokinių mokymosi krūvį, 7 klasėje pirmą pusmetį skiriama 17 pamokų, o 8 klasėje – antrą pusmetį 18 informacinių technologijų pamokų.

110.2.5.2. 9–10 informacinių technologijų kursą sudaro privalomoji dalis ir vienas iš pasirenkamųjų programavimo pradmenų, kompiuterinės leidybos pradmenų arba tinklalapių kūrimo pradmenų modulių. Mokykla siūlo rinktis du modulius: programavimo pradmenų ir kompiuterinės leidybos pradmenų modulius. Modulį renkasi mokinys.

110.6. **Gamtamokslinis ugdymas.**

110.6.1. Gamtos mokslų mokymasis grindžiamas realiais arba virtualiais gamtamoksliniais gamtos reiškinių, procesų, objektų tyrimais, skiriant dėmesį dinamiškos tikrovės problemoms atpažinti ir spręsti, pirmiausia – lokaliu, vietos aplinkos ir bendruomenės lygmeniu, o įgijus patirties – Lietuvos ir globaliu lygmeniu. Gamtamoksliniai tyrimai atliekami stebint, analizuojant, eksperimentuojant, modeliuojant ar vykdant kitas praktines veiklas. Skatinamas mokinių bendradarbiavimas ir (ar) komandinis darbas.

110.6.2. Atliekant gamtamokslinius tyrimus naudojamos turimomis mokyklinėmis priemonėmis, taip pat lengvai buityje ir gamtoje randamomis ir (ar) pasigaminamomis priemonėmis, kilnojamosiomis ir virtualiosiomis laboratorijomis, edukacinėmis erdvėmis ir mokymosi ištekliais už mokyklos ribų (parkų, universitetų, verslo įmonių laboratorijos, nacionaliniai parkai ir kt.).

110.6.3. Eksperimentiniams ir praktiniams įgūdžiams ugdyti skirta ne mažiau kaip 30–40 procentų dalykui skirtų pamokų per mokslo metus.

110.7. **Technologijos.**

101.7.1. Mokiniai, kurie mokosi pagal pagrindinio ugdymo programos pirmąją dalį (5–8 klasėse), kiekvienoje klasėje mokomi, proporcingai paskirstant laiką tarp: mitybos, tekstilės, konstrukcinių medžiagų ir elektronikos technologijų programų.

110.7.2. Mokiniams, pradedantiems mokytis pagal pagrindinio ugdymo programos antrąją dalį, technologijų dalykas prasideda nuo privalomo 17 valandų integruoto technologijų kurso.

110.7.3. Baigę integruoto technologijų kurso programą mokiniai pagal savo interesus ir polinkius renkasi vieną iš privalomų technologijų programų (mitybos, tekstilės, konstrukcinių

medžiagų, elektronikos, gaminių dizaino ir technologijų). Mokiniai gali keisti pasirinktą technologijų programą per 1 mėn.

110.8. Socialinis ugdymas.

110.8.1. Per socialinių mokslų pamokas mokymasis bus grindžiama tiriamojo pobūdžio metodais, diskusijomis, bendradarbiavimu savarankiškai atliekamu darbu ir informacinėmis komunikacinėmis technologijomis.

110.8.2. Siekiant gerinti gimtojo krašto (pavyzdžiui, rajono savivaldybės, gyvenvietės ir kt.) ir Lietuvos valstybės pažinimą, atsižvelgiant į esamas galimybes, dalį istorijos ir geografijos pamokų bus organizuota netradicinėse aplinkose (muziejuose, lankytinose istorinėse vietose, vietos savivaldos institucijose, saugomų teritorijų lankytojų centruose), naudojamos virtualiosios mokymosi aplinkos.

110.8.3. Laisvės kovų istorijai mokytis bus skirta ne mažiau kaip 18 pamokų, integruojant temas į istorijos, lietuvių kalbos ir pilietiškumo pagrindų pamokas.

110.8.4. Mokyklos formuojamas socialinių mokslų ugdymo turinys teikia galimybę:

110.8.4.1. 5 klasės istorijos kursą pradedamas nuo Lietuvos istorija, 6 klasės – nuo Europos istorijos;

110.8.5. Į istorijos ir pilietiškumo ugdymo pagrindų dalykų turinį integruojamos: Lietuvos ir pasaulio realijos, kurios nuolat ir sistemingai atskleidžiamos ir aptariamasi su mokiniais, nacionalinio saugumo ir gynybos pagrindų temos, tokios kaip: nacionalinio saugumo samprata ir sistema Lietuvos Respublikoje; rizikos veiksnių, grėsmių ir pavojų analizė; Lietuvos gynybos politika; informaciniai ir kibernetiniai karai: tikslai, metodai, instrumentai; Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymas ir kiti įgyvendinamieji gynybos ir kovos su korupcija sričių teisės aktai, ir kitos panašios temos.

110.9. **Kūno kultūra.** Kūno kultūrai skiriamos 2 valandas per savaitę, todėl yra sudarytos sąlygos visiems mokiniams papildomai rinktis jų pomėgius atitinkančias aktyvaus judėjimo būrelius, pratybas per neformaliojo švietimo veiklą mokykloje. Mokykla tvarko mokinių, lankančių šias pratybas, apskaitą.

110.9.1. Organizuojant kūno kultūros pamokas patalpose, yra atsižvelgiama į Higienos normos reikalavimus.

110.9.2. Specialiosios medicininės fizinio pajėgumo grupės mokiniams sudaroma galimybė rinktis fizinį aktyvumą, mokiniai dalyvauja pamokose su pagrindine grupe, bet pratimai ir krūvis jiems skiriami pagal gydytojo rekomendacijas ir atsižvelgiant į savijautą;

110.9.34. Mokykla mokiniams, atleistiems nuo kūno kultūros pamokų dėl sveikatos ir laikinai dėl ligos, siūlo kitą veiklą (pavyzdžiui, stalo žaidimus, šaškes, šachmatus, veiklą kompiuterių klasėje, bibliotekoje, konsultacijas, socialinę veiklą ir pan.).

110.10. Meninis ugdymas.

110.10.1. Meninio ugdymo dalykus sudaro dailės ir muzikos dalykai.

110.10.2. Menų dalykų mokymą galima integruoti į neformaliojo švietimo programas.

111. Pagrindinio ugdymo programai grupinio mokymosi forma kasdieniu ar nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu įgyvendinti skiriamas pamokų skaičius per dvejus metus 2016–2017 mokslo metus.

112. Žmogaus sauga:

112.1. Žmogaus saugai skiriama po 1 val. 5, 7 ir 0,5 val. 9 klasėse. 10 klasėje integruojama į mokomuosius dalykus.

112.2. programa parengta įgyvendinti žmogaus saugos ugdymą mokyklose, vykdančiose pradinio ir pagrindinio programas.

113. Mokykla vadovaujasi švietimo ir mokslo ministro 2012 m. liepos 18 d. įsakymu Nr. V-1159 patvirtinta Žmogaus saugos bendrąja programa. Programa yra neatsiejama ir integrali Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrųjų programų, patvirtintų Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. ISAK-2433 (Žin., 2008, Nr. 99-3848).

114. Sveikatos ugdymas:

114.1.sveikatos ugdymas organizuojamas vadovaujantis Sveikatos ugdymo bendrąja programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. V-1290.

115. Lentelėje pateiktų duomenų paaiškinimas. Pavyzdžiui, biologija 7 ir 8 klasė: 105 (2;1 / 1,2 / 3;0). Per dvejus metus skiriamos 105 pamokos. Skliausteliuose pateikiami galimi pamokų skirstymo variantai: 2 pamokos 7 klasėje ir 1 pamoka 8 klasėje arba atvirkščiai, arba 3 pamokos 7 klasėje. 9–10 klasėms skirtą dailės ir muzikos pamokų laiką (70 (1;1) ir 70 (1; 1)) galima keisti šiuolaikine menų programa. Mokykla gali rinktis ir kitokį pamokų skirstymo variantą.

116. 2016–2017 m. m. pagrindinio ugdymo programai (ugdymo dalykams) skiriamos ugdymo valandos per savaitę. Pamokos trukmė 5–10 klasėse – 45 min., valandos:

Klasė Mok. Sk.	5	6	7	8	9	10	9 dm	10 dm	Iš viso val.
Dalykas									
Tikyba/etika	1	1	1	1	1	1			6
Lietuvių k.	5	5	5	5	4	5	1*d m	1*dm	29+2
Anglų k.	3	3	3	3	3	3			24
Rusų k.		2	2	2	2	2			10
Matematika	4	4	4	4	3	4	1*d m		11+1
Ekonomika					1				1
Gamta ir žmogus	2	2							4
Biologija			2	1	1	2			6
Fizika			1	2	2	2			7
Chemija				2	2	2			6
Istorija	2	2	2	2	2	2			12
Pilietinis ugd.					1	1			2
Geografija		2	2	2	2	1			9
Dailė	1	1	1	1	1	1			6
Muzika	1	1	1	1	1	1			10
Kūno kultūra	3	2	2	2	2	2			13
Technologijos	2	2	2	1	1+ 0,5	1			9,5
Saugos mokymas	1		1		0,5				2,5

Informatika	1	1	0,5	0,5	1	1			5
IŠ VISO	26	28	29,5	29,5	32	32	1*	2*	

*- Pamokos, skirtos mokinių ugdymo poreikiams tenkinti.

117. 5 – 10 klasėms skiriamos val./sav. mokinių ugdymo (si) poreikiams tenkinti:
 9 klasėje – matematikos dalyko modulis (1val.).
 9 klasėje – lietuvių k. dalyko modulis (1 val.).
 10 klasėje – lietuvių k. dalyko modulis (1 val.).

118. Pagrindinio ugdymo programai (neformaliajam ugdymui) skiriamos ugdymo valandos per savaitę:

Eil. Nr.	Būrelio pavadinimas	Val.	Mokytojas
	5-8 kl. (6va.)		
1.	„Aš ir mes“ MT	2	L.Barkauskienė vyr. mokytoja
2.	„Dainuok su mumis“	2	D.Karalienė mokytoja
3.	Mokyklos metraštis	2	A.Butrimaitė
	9 – 10 kl. (2val.)		
4.	Krepšinis	1	G.Šilkaitis mokytojas
5.	Komandiniai žaidimai	1	G.Šilkaitis mokytojas

119. Mokinys privalo mokytis visų bendrųjų ugdymo planų 123 ir 124 punktuose nurodytų dalykų klasei, išskyrus tuos atvejus, kai mokykla priima sprendimą intensyviai dalykų mokymą. Bendrųjų ugdymo planų 123 ir 124 punktuose nurodo dalyko bendrosioms programoms įgyvendinti skiriamas minimalus pamokų skaičius ir minimalus privalomų pamokų skaičius mokiniui per savaitę.

III SKYRIUS

MOKINIŲ, TURINČIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ (IŠSKYRUS ATSIKIRANDANČIUS DĖL IŠKIRTINIŲ GABUMŲ), UGDYMO ORGANIZAVIMAS

PIRMASIS SKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

120. Mokykla, rengdama mokyklos ar mokinio individualųjį ugdymo planą, sudaro sąlygas mokiniui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, gauti kokybišką ir poreikius atitinkantį

ugdymą ir būtiną švietimo pagalbą. Mokykla, dėl objektyvių priežasčių negalinti teikti ugdymo, tenkinančio mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, ir būtinos švietimo pagalbos, mokiniui bus pasiūlyta kitokia pagalba, padedančia mokytis, teisės aktų nustatyta tvarka rasti kitą mokyklą, galinčią tenkinti mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, pagalbos ir paslaugų reikmes ugdymo procese.

121. Mokykla mokinio, turinčio specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymą organizuoja, vadovaudamasi Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. V-1795 „Dėl Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir šio skyriaus nuostatomis, (jei šis skyrius nereglamentuoja, mokykla vadovaujasi kitomis bendrųjų ugdymo planų nuostatomis, reglamentuojančiomis švietimo programų įgyvendinimą) ir atsižvelgia į:

121.1. formaliojo švietimo programą;

121.2. mokymosi formą ir mokymo proceso organizavimo būdą;

121.3. specialiojo ugdymo ir švietimo pagalbos reikmę, švietimo pagalbos specialistų, mokyklos vaiko gerovės komisijos, pedagoginių psichologinių ar švietimo pagalbos tarnybų rekomendacijas;

121.4. mokyklos galimybes (specialistų komanda, mokymo(si) aplinka, mokymo ir švietimo pagalbos lėšos).

122. Mokykla, pritaikydama ugdymo planą mokinių reikmėms ir vadovaudamasi bendruosiuose ugdymo planuose pagrindinio ar vidurinio ugdymo dalykų programoms įgyvendinti skiriamų savaitinių pamokų skaičiumi, nurodytu bendrųjų ugdymo planų 123, 124, 136 punktuose gali:

122.1. iki 30 procentų koreguoti dalykų programoms įgyvendinti skiriamų savaitinių pamokų skaičių (nemažindamos nustatyto mokiniui minimalaus pamokų skaičiaus per savaitę):

122.2. keisti specialiųjų pamokų, pratybų ir individualiai pagalbai skiriamų valandų (pamokų) skaičių per mokslo metus, atsižvelgdamos į mokinio reikmes, švietimo pagalbos specialistų, vaiko gerovės komisijos ir pedagoginės psichologinės ar švietimo pagalbos tarnybos rekomendacijas;

123. Individualus ugdymo planas rengiamas:

123.1. mokiniui, kurio specialiųjų ugdymosi poreikių negali tenkinti bendrasis mokyklos ar klasės ugdymo planas;

123.2. atsižvelgiant į ugdymo programą, pedagoginės psichologinės ar švietimo pagalbos tarnybos rekomendacijas, ugdymo formą ir mokymo organizavimo būdą, mokyklos galimybes;

123.3. mokiniui, turinčiam vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių ir besimokančiam bendrosios paskirties klasėje;

123.4. kai mokiniui pagal pedagoginės psichologinės ar švietimo pagalbos tarnybos ir mokyklos vaiko gerovės komisijos rekomendacijas tam tikru laikotarpiu reikia intensyvios pedagoginės ir švietimo pagalbos;

124. Pagrindinio ugdymo individualizuotos programos ir socialinių įgūdžių ugdymo programos įgyvendinimas *pateikiamas priede*.

ANTRASIS SKIRSNIS MOKINIŲ, TURINČIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, PAŽANGOS IR PASIEKIMŲ VERTINIMAS

125. Mokinio, kuris mokosi pagal bendrojo ugdymo programą, mokymosi pažanga ir pasiekimai vertinami pagal Bendrosiose programose numatytus pasiekimus ir vadovaujantis bendrųjų ugdymo planų 68 – 78 punktų nuostatomis.

126. Mokinio, kuris mokosi pagal pritaikytą bendrojo ugdymo dalykų programą, mokymosi pažanga ir pasiekimai ugdymo procese vertinami pagal šioje programoje numatytus pasiekimus, vertinimo kriterijai aptariami su mokiniu, jo tėvais (globėjais, rūpintojais), švietimo pagalbą teikiančiais specialistais, susitariama, kokiais aspektais bus pritaikomas mokinio pasiekimų vertinimas ir pa(si)tikrinimų būdai, kaip jie derės su Bendrosiose programose numatytais pasiekimų lygiais.

127. Dėl mokinio, kuris mokosi pagal pagrindinio ugdymo individualizuotą programą arba Socialinių įgūdžių ugdymo programą, mokymosi pasiekimų vertinimo (būdų, periodiškumo) ir įforminimo susitariama mokykloje. Susitarimai priimami, atsižvelgiant į mokinio galias ir vertinimo suvokimą, specialiuosius ugdymosi poreikius, numatomą pažangą, tėvų (globėjų, rūpintojų) pageidavimus. Vertinimo būdus renkasi mokykla (vertinimo įrašai „įskaityta“, „neįskaityta“, aprašai, pažymiai ir kt.). Vertinama pagal „Truskavos pagrindinės mokyklos mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo bei fiksavimo tvarkos organizavimo aprašą“, patvirtintą Truskavos pagrindinės mokyklos Metodikos grupės 2016 rugpjūčio 31 d. įsakymu **Nr. V – 69**.

TREČIASIS SKIRSNIS SPECIALIOSIOS PEDAGOGINĖS IR SPECIALIOSIOS PAGALBOS MOKINIAMS TEIKIMAS

128. Specialiosios pedagoginės ir specialiosios pagalbos paskirtis – didinti ugdymo veiksmingumą.

129. Mokykla specialiąją pedagoginę ir specialiąją pagalbą mokiniui teikia, vadovaudamasi teisės aktais ir įgyvendindama pedagoginės psichologinės ar švietimo pagalbos tarnybos ir mokyklos vaiko gerovės komisijos rekomendacijas.

130. Specialioji pedagoginė pagalba teikiama:

130.1. vadovaujantis Specialiosios pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 8 d. įsakymu Nr. V-1228 „Dėl Specialiosios pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

130.2. ugdymo proceso metu ar pasibaigus ugdymo procesui;

130.3. specialiųjų pratybų forma: individualios, pogruginės (2–4 mokiniai), grupinės (5–8 mokiniai);

131. Specialioji pagalba:

131.1. teikiama, vadovaujantis Specialiosios pagalbos teikimo mokyklose (išskyrus aukštąsias mokyklas) tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 8 d. įsakymu Nr. V-1229 „Dėl Specialiosios pagalbos teikimo mokyklose (išskyrus aukštąsias mokyklas) tvarkos aprašo patvirtinimo“;

131.2. teikiama ugdymo proceso metu.

KETVIRTASIS SKIRSNIS MOKINIŲ, TURINČIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMO POREIKIŲ IR BESIMOKANČIŲ PAGAL BENDROJO UGDYMO IR PRITAIKYTAS BENDROJO UGDYMO PROGRAMAS, UGDYMAS

132. Mokiniui, kuris mokosi pagal bendrojo ugdymo ar pritaikytą bendrojo ugdymo programą ir turi specialiųjų ugdymosi poreikių, mokyklos ar individualus ugdymo planas sudaromas, vadovaujantis bendrųjų ugdymo planų 123, 124 ir 137 punktuose dalykų programoms įgyvendinti nurodomų savaitinių pamokų skaičiumi, kuris gali būti koreguojamas iki 20 procentų. Bendras

pamokų ir neformaliojo švietimo pamokų skaičius gali būti mažinamas ar didinamas 1 ar 2 pamokomis.

133. Sutrikusios kalbos komunikacijos mokiniui ugdymo planas sudaromas vadovaujantis pradinio ugdymo programos Bendrojo ugdymo plano 21.2 bei pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų Bendrųjų ugdymo planų 123, 124, 137 punktais. Ugdymo plane specialiosios pamokos skiriamos tarčiai, kalbai ir klausai lavinti.
